

Klimabarometeret

Juni 2010

CONCITO

Indledning

Klimabarometeret er CONCITO's måling af den danske befolknings holdning til klimaet. I februar 2010 publicerede CONCITO første udgave af Klimabarometeret, og fremover vil undersøgelsen udkomme hver 4. måned, så udviklingen i danskernes holdning til klimaet kan følges over tid. Denne rapport sammenfatter resultaterne af målingen gennemført i maj måned 2010.

Selve målingen foretages blandt cirka 1200 repræsentativt udvalgte danskere af et professionelt analysebureau, mens afrapportering foretages af CONCITO i *Klimabarometeret*.

Klimabarometeret vil løbende tage temperaturen på tre områder:

1. Hvor stor er bevidstheden om den globale opvarmning i den danske befolkning?
2. Hvilke forventninger og ønsker har den danske befolkning til politikerne i forhold til klimaet?
3. Hvordan og hvor meget er den enkelte borger selv parat til at gå for at forebygge den globale opvarmning?

Der stilles hver gang de samme spørgsmål inden for disse tre områder, så man løbende kan følge eventuelle ændringer i holdningen hos befolkningen over tid. Dermed er Klimabarometeret så vidt vides den eneste danske analyse, der over flere år vil afdække befolkningens holdning ud fra identiske baggrundsvARIABLE.

Som udgangspunkt bør der naturligvis tages det generelle forbehold ved enhver form for repræsentativ spørgeskemaundersøgelse, at den netop kun er repræsentativ og derfor vil der altid være en usikkerhed knyttet til besvarelsene. Det er ikke desto mindre håbet, at *Klimabarometeret* kan være med til at øge bevidstheden hos både politikere, erhvervsliv og befolkningen selv om vores holdninger og viden på klimaområdet – og dermed også inspirere til yderligere handling.

Metode

Analyseinstituttet Interresearch a/s har stået for afvikling af undersøgelsen og bearbejdning af data. Dataindsamlingen er foregået via Interresearch Panelet. Panelet er repræsentativt for befolkningen i Danmark. Dataindsamlingen har fundet sted i perioden 11/5 – 19/5 2010. Det elektroniske spørgeskemaværktøj defgo.net® er blevet anvendt til indsamlingen af data.

Efter endt dataindsamling er der rensset ud for de besvarelser, som ej er fuldendte. I alt har 1.110 deltagere afgivet en fuld besvarelse. Hvor der har været små skævheder i data i forhold til den danske befolkning, er data blevet vejet på variablene køn, alder og postnummer i forhold til tal fra Danmarks Statistik (www.dst.dk). Samtidig er der blevet vejet på valgresultatet fra 2007 (www.valgresultat.dk). Svarmulighederne *Andet parti*, *Stemte ikke*, *Stemte blankt*, *Havde ikke stemmeret* og *Vil ikke svare* har dog vægten 1. Data er repræsentativ på disse variable. Efter at data er blevet vejet er antallet af besvarelser 1.110.

Afrapportering af data er sammenfattet af CONCITO's sekretariat ved Michael Johansen og Martin Lidegaard.

Siden sidst

Som det vil fremgå, viser klimabarometeret i juni 2010 grundlæggende de samme resultater som i februar 2010, når det handler om danskernes viden og holdninger til klimaforandringer. Et stort flertal af danskerne anerkender således fortsat den globale opvarmning, dens årsager og mener man kan sætte aktivt ind mod den globale opvarmning. Den globale opvarmning er fortsat den største anledning til bekymring blandt danskerne i forhold til temaer som økonomisk krise og indvandring. Også i forhold til egen handling tegner der sig et mønster, hvor et stort flertal er klar til at ændre livsstil, motiveret af både miljømæssige og økonomiske hensyn, og med energibesparelser på elektricitet som den mest populære indsats.

Fra og med denne version af Klimabarometeret spørges der mere specifikt ind til danskernes opfattelse af de politiske partiers klimapolitik. Det betyder, at vi - til forskel fra den første version af Klimabarometeret - kan tage temperaturen på vælgernes forventninger til netop deres eget parti, og dermed få nogle indikationer på, hvordan danskerne prioriterer klimapolitikken på tværs af partipolitiske skel. Som det fremgår af Kapitel 2, ønsker et overvejende flertal af oppositionens vælgere mere handlekraft på klimaområdet, både generelt og i forhold til deres eget parti, samtidig med at vælgerne generelt vurderer, at det er oppositionen, der gør mest i forhold til klimaet. Over halvdelen af alle vælgere ønsker mere handling fra politikerne på klimaområdet, et flertal ønsker flere grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning af indkomstkatten, og for 4 ud af 10 vælgere bliver klimaet et væsentligt tema, når de skal sætte deres kryds næste gang.

1. Hvad ved danskerne om klimaet?

Konklusion:

Næsten to ud af tre danskere tror på realiteten i klimaforandringerne, og kun ganske få tror slet ikke på den. Lidt flere er i tvivl omkring årsagerne til klimaforandringerne, men 56% er enige i, at den globale opvarmning er menneskeskabt.

Klimaforandringer er fortsat det enkeltstående tema, der bekymrer danskerne mest, foran temaer som finanskrise, arbejdsløshed og indvandring.

For alle spørgsmål er der fortsat en betydelig variation mellem kvinder og mænd, vælgere på henholdsvis rød og blå blok, alder samt uddannelse. Generelt er der således større bevidsthed og bekymring om klimaet hos kvinder, unge, vælgere på rød blok samt veluddannede.

Et markant flertal på i alt 63,7% af danskerne er helt enige eller enige i, at klimaforandringerne er reelle, 30% er i tvivl mens kun 6,4% samlet set er decideret uenige eller helt uenige i, at den globale opvarmning er en realitet (Figur 1).

Et mindre flertal af danskerne på i alt 55,9% er helt enige eller enige i at klimaforandringerne er menneskeskabte, mens 32,6% er i tvivl og 11,5% uenige eller helt uenige (Figur 2). Der er en klar tendens til, at de vælgere, der støtter regeringen, er mere skeptiske, mens oppositionens støtter i mere overvejende grad mener, at klimaforandringerne er menneskeskabte. Omtrent halvdelen af V og K vælgerne er således enige eller helt enige, mens dette er tilfældet for 62,5%, 64,6%, 76,8% og 75% af henholdsvis Socialdemokraternes, Det Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens vælgere. Dansk Folkepartis vælgere er de mest skeptiske, her er kun 43,5% af vælgerne helt enige eller enige.

Der er ligeledes en klar tendens til, at den yngre del af befolkningen er mest overbevist om menneskets betydning for klimaet, mens de ældre borgere er betydeligt mere skeptiske. 68,1% af de 18-24 årige er således enige eller helt enige, mens dette tilsvarende gør sig gældende for 46,8% af danskerne over 60 år.

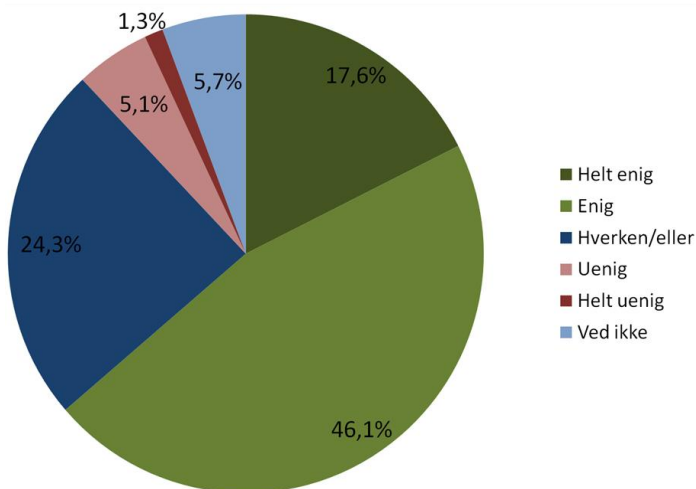
Hele 64,7% af danskerne mener, at klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, mens 26,5% er i tvivl, og i alt 8,8% er uenige eller helt uenige (Figur 3). Et markant flertal af danskerne tror altså på, at vi kan modvirke klimaforandringerne, på trods af, at lidt færre mener, at klimaforandringerne er menneskeskabte.

I forhold til hvilke områder, der bekymrer flest folk er finanskrisen rykket fra en sjetteplads ved CONCITO's sidste måling i februar 2010 til andenpladsen i denne undersøgelse. Klimaforandringer bibeholder imidlertid pladsen som nummer et og er det mest bekymrende emne for 21% af danskerne, mens 17,2% bekymrer sig mest om finanskrisen, 14% om kriminaliteten og 13,5% om arbejdsløsheden (Figur 4). Det er metodisk værd at bemærke, at CONCITO beder deltagerne angive dét tema, der bekymrer dem mest, mens andre undersøgelser ofte beder om at angive alle de områder, der bekymrer folk. Det antages således, at klima er et af de områder, der i øjeblikket optager befolkningen mest og mest vedvarende.

Bekymringen for klimaforandringerne er med 45% størst blandt Enhedslistens vælgere, De Radikales og Socialistisk Folkepartis vælgere følger trop med 40,8%, kun 14,9% og 17,7% af henholdsvis Venstres og Det Konservative Folkepartis vælgere peger på klimaforandringer som det mest bekymrende. De vælgere, der støtter regeringspartierne, peger i højere grad på finanskrisen som det mest bekymrende.

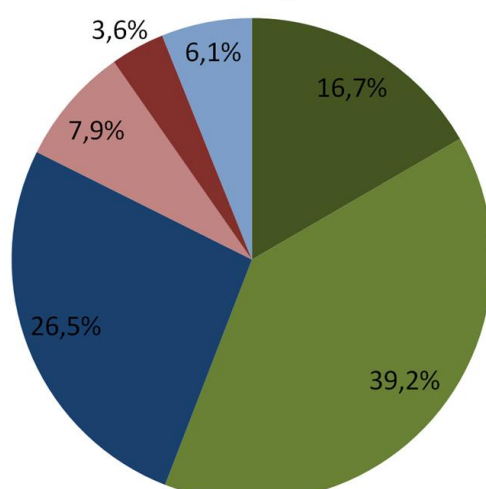
Klimaforandringerne giver anledning til størst bekymring blandt 25,7% af kvinderne, og tilsvarende kun 16,1% af mændene, der i højere grad finder finanskrisen bekymrende.

Figur 1: Er klimaforandringerne reelle?

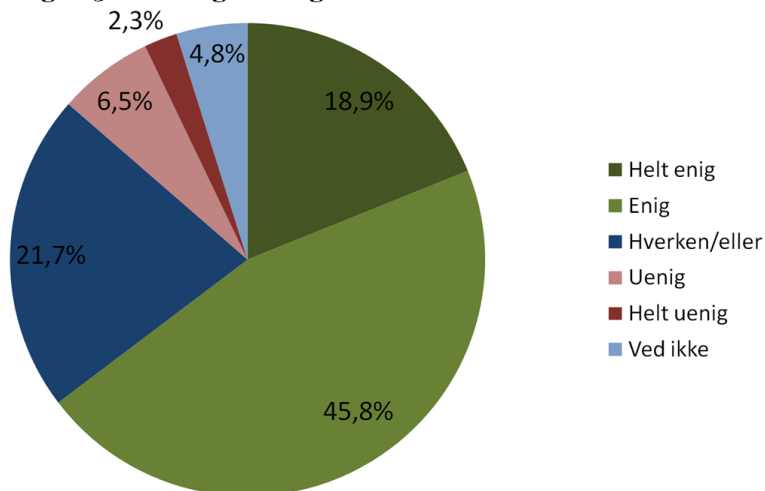
På spørgsmålet: Hvor enig er du i følgende udsagn? "Den gennemsnitlige temperatur på jorden er stigende"

Figur 2: Er klimaforandringerne menneskeskabte?

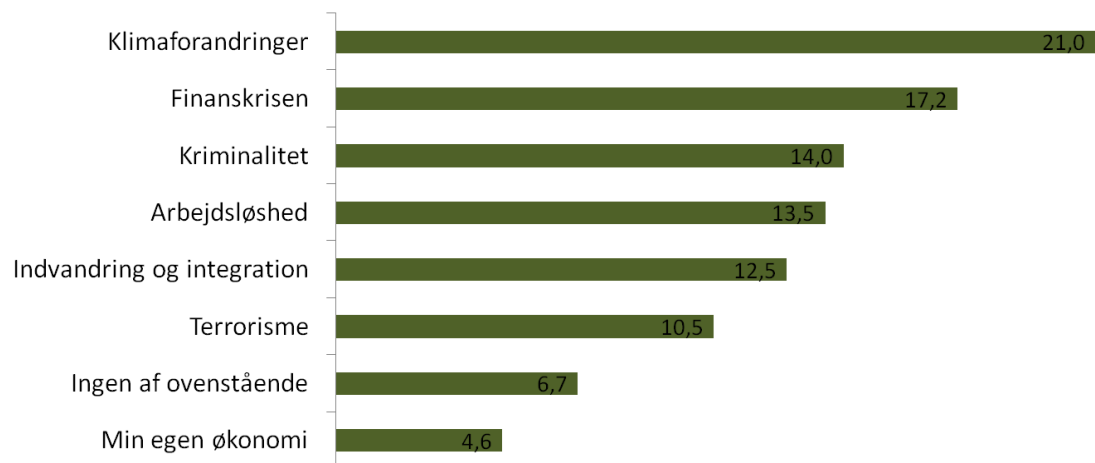
På spørgsmålet: Hvor enig er du i følgende udsagn? "Den globale opvarmning er menneskeskabt"

Figur 3: Kan vi gøre noget?

På spørgsmålet: Hvor enig er du i følgende udsagn? "Klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, både individuelt og fælles"

Figur 4: Hvad bekymrer danskerne mest?

På spørgsmålet: "Hvilket af nedenstående emner mener du er det mest bekymrende i vores tid?"

2. Hvad forventer danskerne af politikerne?

Konklusion:

Danskerne mener grundlæggende, at ansvaret for at løse klimaforandringerne går på tværs af erhverv, politik og civilsamfund, og at alle tre sektorer har en høj grad af ansvar.

Der er blandt danskerne et udpræget ønske om, at politikerne går i front, og en aktiv klimapolitik er et vigtigt tema for flere end 4 ud af 10 vælgere, når de går til valg næste gang. Over halvdelen af vælgerne ville ønske, at deres eget parti gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne.

Oppositionspartierne gør ifølge danskerne generelt mere ved klimaet end regeringspartierne, men det er samtidig også oppositionspartiernes vælgere, der stiller de største krav til deres egne partier om øget handling.

Danskerne efterspørger mere viden om hvad de selv kan gøre, og der synes fortsat at være et særligt behov for klimarelateret forbrugerinformation.

Et flertal af danskerne er desuden positivt indstillet over for at øge grønne afgifter mod at sænke indkomstskatten.

Det største ansvar for at gøre noget ved klimaforandringerne ligger ifølge danskerne hos erhvervslivet, mens lidt færre peger på politikerne og igen lidt færre mener, at de selv står med ansvaret (Figur 5). Danskerne er i overvejende grad enige om, at ansvaret går på tværs af politik, erhverv og borgerne selv.

Klimaet står højt på dagsordenen hos de danske vælgere, og hele 42,8% angiver således, at klimaforandringerne er et vigtigt tema når de går til valg næste gang (Figur 6). Igen er der her en klar tendens til, at oppositionens vælgere tillægger klimaet den største betydning. 78,2% af Enhedslistens vælgere har således klimaet med i overvejelserne i stemmeboksen, mens det tilsvarende er 66,7% hos De Radikale Venstre, 56,8% hos Socialistisk Folkeparti, 48,1% hos Socialdemokraterne, 41,7% hos Liberal Alliance, 40,8% hos Det Konservative Folkeparti, 34,3% hos Venstre og kun 22% hos Dansk Folkeparti.

Der er også her en klar tendens til, at de unge vælgere tillægger klimaet større betydning end de ældre, og 55,9% af de 18-24 årige lægger således vægt på klimapolitikken, mens det tilsvarende er tilfældet blandt 36,7% af de 40-49 årige.

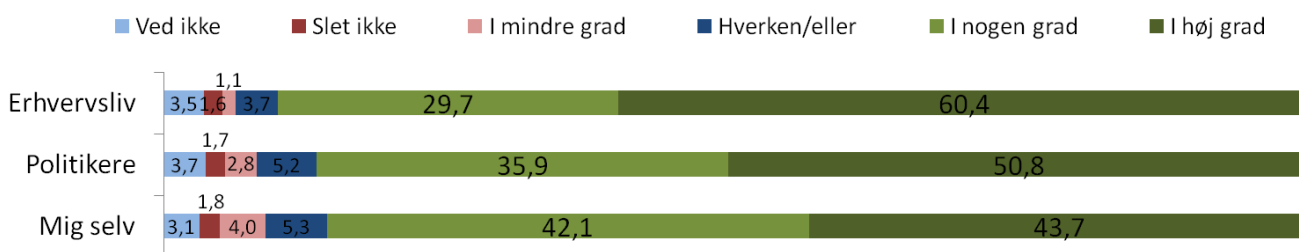
Danskerne vurderer generelt, at oppositionspartierne udviser størst handlekraft på klimaområdet med SF som topscorer. Her vurderer 41,8%, at partiet i nogen eller høj grad udviser handlekraft i forhold til klimaet, skarpt forfulgt af Socialdemokraterne med 39%, Enhedslisten med 35,3% og Det Radikale Venstre med 33%. Alle de borgerlige ligger under 25%, når vælgerne generelt skal vurdere, om de udviser handlekraft i forhold til klimaet. Mest interessant er måske, at cirka en tredjedel af vælgerne ikke føler sig i stand til at vurdere partiernes indsats. (Figur 8)

Billedet ændrer sig ikke markant, når man ser på, hvordan partiernes egne vælgere vurderer partiets handlekraft i forhold til klimaet. Også her ligger oppositionspartierne i front (Figur 9). Cirka to tredjedele af oppositionens egne vælgere mener, at deres eget parti i nogen eller høj grad udviser handlekraft, mens de borgerlige partiers egne vælgere betragteligt lavere. Interessant er det, at 46% af Venstres egne vælgere mener, at partiet udviser handlekraft, mens det tilsvarende tal for de Konservative kun er 32,3%.

Oppositionspartiernes vælgere er imidlertid samtidig dem, der har de største ønsker om yderligere handling fra deres eget parti. 66,5% af Socialdemokraternes vælgere ønsker således øget klimaaktion fra deres parti, mens det tilsvarende er 64,3% fra Socialistisk Folkeparti, 61,9% fra Enhedslisten og 60,4% fra Det Radikale Venstre (Figur 10). Regeringspartiernes vælgere efterlyser øget handling i mindre omfang, men dog stadig ganske markant: 54% fra Venstre og 44,4% fra Det Konservative Folkeparti. Liberal Alliance og Dansk Folkeparti rangerer igen lavest, og det er 41,7% af deres vælgere, der ønsker øget handling fra deres parti.

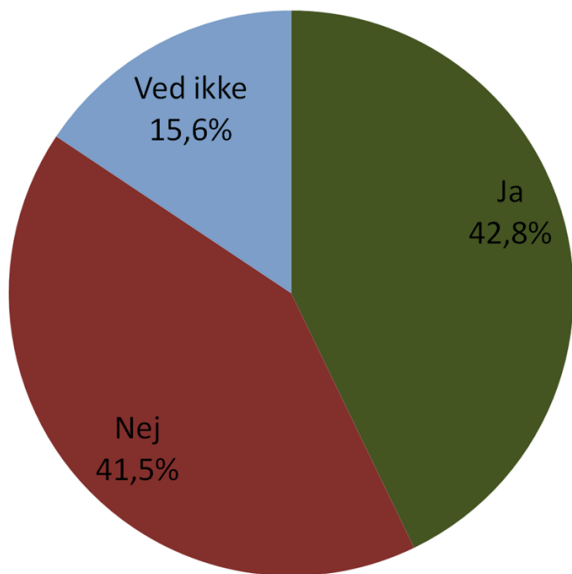
En interessant observation er her, at der er udbredt tvivl blandt de yngre vælgere, mens de ældre vælgere er mere afklarede omkring ønskerne til deres parti. Hele 42,4% af de 18-24 årige svarer således "ved ikke" på spørgsmålet om, om de ville ønske, at deres parti gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne, mens det kun er 22,4% af de 50-59 årige og 19% af de over 60 årige der tvivler her.

Figur 5: Hvem har ansvaret?

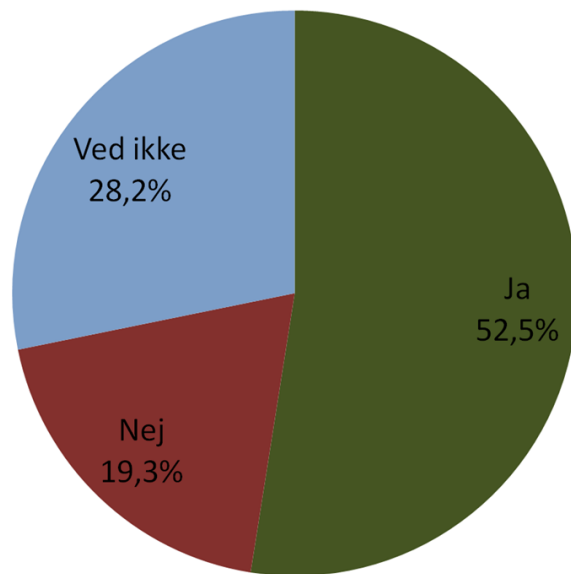
På spørgsmålet: "I hvilken grad har nedenstående ansvaret for at løse klimaproblemerne"?

Figur 6: Er klimapolitik et vigtigt tema for vælgerne?

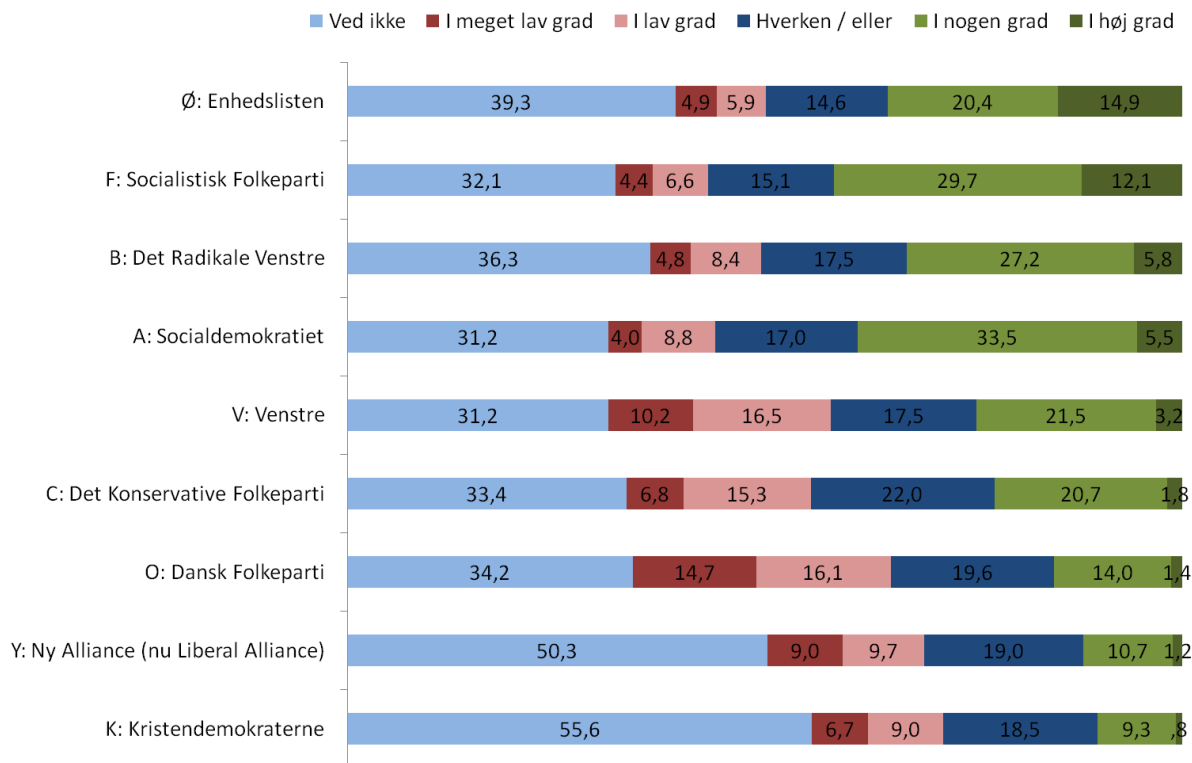
På spørgsmålet: "Er klimapolitik et vigtigt tema for dig, når du skal stemme ved næste folketingsvalg"?

Figur 7: Ønsker vælgerne, at deres eget parti ville gøre mere for klimaet?

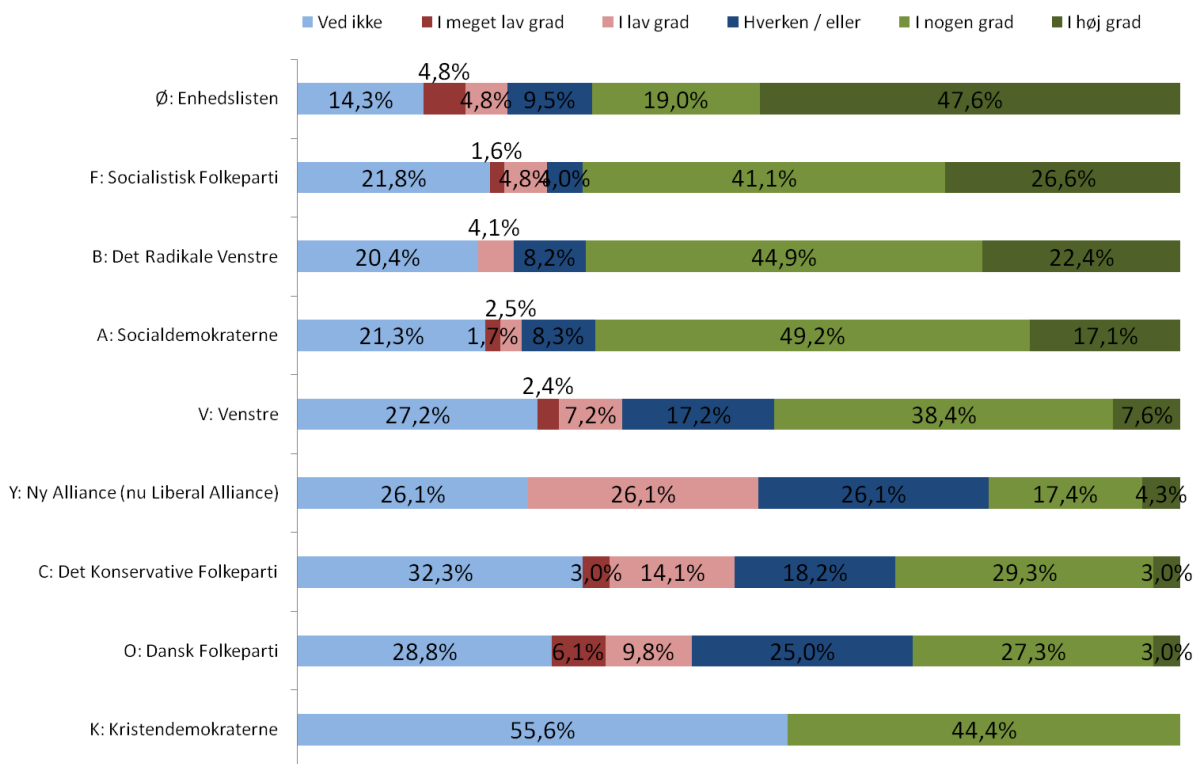
På spørgsmålet: "Vil du ønske, at det parti, du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne"?

Figur 8: Hvilke partier udviser ifølge danskerne mest handlekraft?

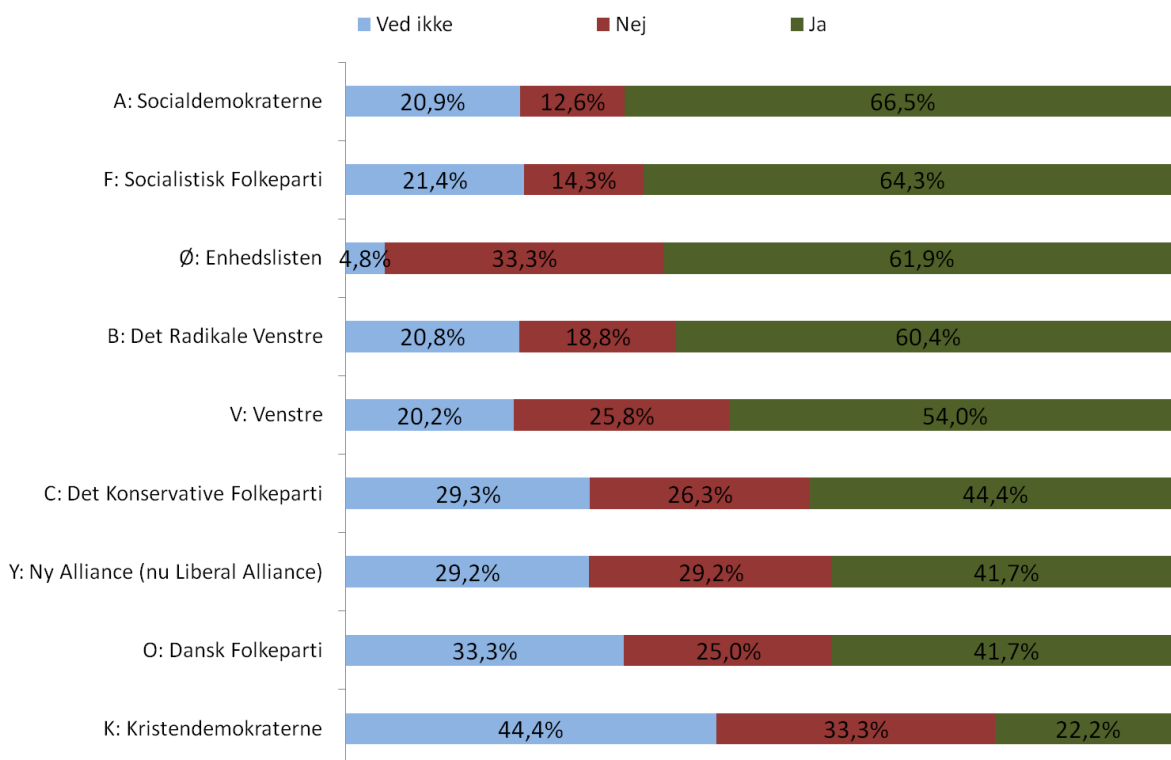
På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne"?

Figur 9: Partiernes handlekraft ifølge egne vælgere

På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne"?

Figur 10: Ønske om mere handling fra partiernes egne vælgere

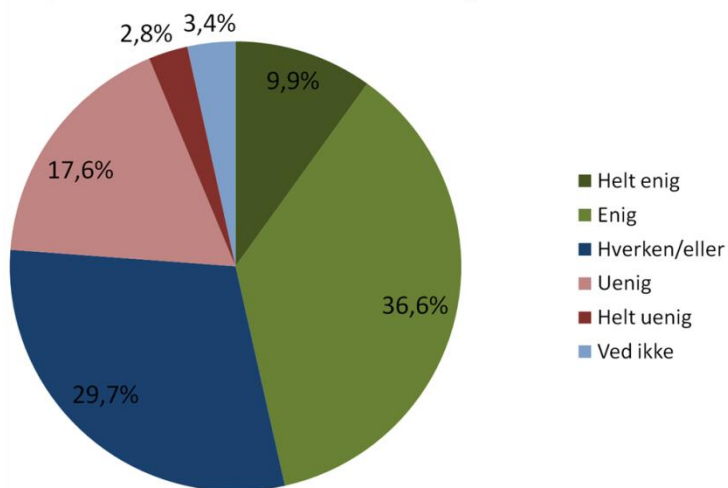
På spørgsmålet: "Vil du ønske, at det parti, du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne"?

Spørger man til danskernes eget vidensgrundlag, mener samlet set 46,5% af danskerne, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de selv kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningerne (Figur 11), og en nogenlunde tilsvarende andel af danskerne, nemlig 46,3%, ønsker yderligere information på området (Figur 12).

Der synes at være særlige udfordringer inden for forbrug, hvor danskerne føler sig dårligt klædt på i forhold til at købe klimavenlige produkter. I alt 61,4% af danskerne er således helt enige eller enige i, at det er svært at vide hvilke produkter, der er klimavenlige, når de handler ind (Figur 13).

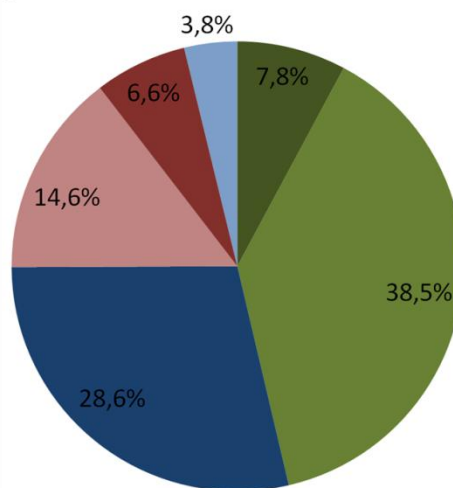
Danskerne er overvejende positivt indstillede over for at indføre flere grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten (Figur 14).

Figur 11: Har danskerne tilstrækkelig viden?

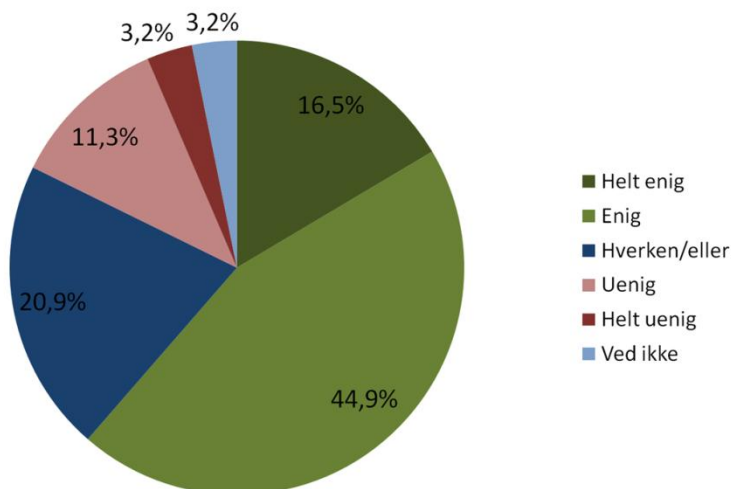
På spørgsmålet: "Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg har tilstrækkelig viden om hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"

Figur 12: Ønsker danskerne mere information?

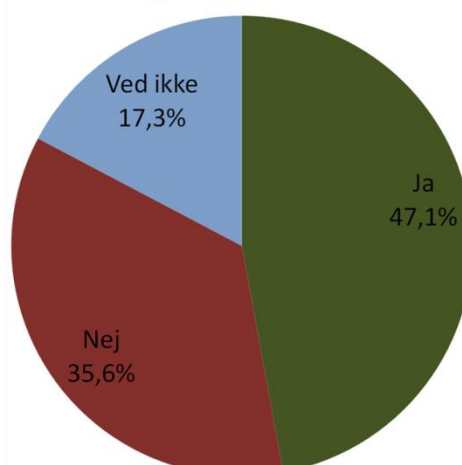
På spørgsmålet: "Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg ønsker yderligere information om hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"

Figur 13: Er det svært at købe klimavenligt ind?

På spørgsmålet: "Hvor enig er du i følgende udsagn? Det er svært at vide hvilke produkter der er klimavenlige når jeg handler ind"

Figur 14: Flere grønne afgifter mod sænkning af indkomstskatten?

På spørgsmålet: "Går du ind for at øge de grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten?"

3. Hvor langt er danskerne klar til selv at gå?

Konklusion:

Danskerne er overvejende villige til selv at tage konsekvenserne af den globale opvarmning, og næsten 6 ud af 10 er villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres personlige klimabelastning.

Kun de færreste danskere foretager sig imidlertid noget konkret udelukkende ud fra miljømæssige hensyn. Økonomien er en noget større motivationsfaktor, men de fleste peger på, at det er kombinationen af miljø og økonomi, der udløser handling.

Måske derfor prioriterer danskerne især elsparepærer og A+ mærkede hårde hvidevarer, der har en tydelig både økonomisk og miljømæssig bundlinjeeffekt, mens der fortsat synes at være lang vej igen før danskerne for alvor prioriterer en række af de andre tiltag, som den enkelte kan gøre for klimaet.

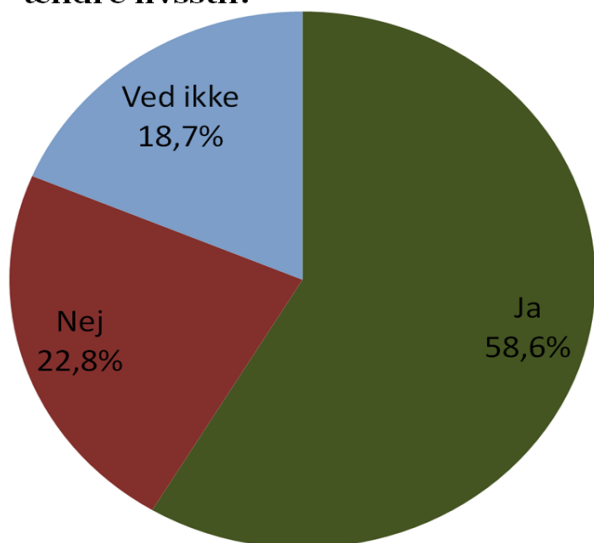
Danskerne er i stor udstrækning villige til selv at handle for at imødegå klimaforandringerne, og 58,6% er således ifølge eget udsagn villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres egen klimagasudledning (Figur 15).

Tendensen bekræftes når man ser nærmere på de konkrete tiltag, som danskerne har gjort. Topscorerne er indkøb af energibesparende produkter, og 72,6% af danskerne har således udskiftet traditionelle pærer med elsparepærer, mens 56,6% har købt A+ mærkede hårde hvidevarer. Mange har også ændret deres adfærd, og 53,1% forsøger således at minimere deres stand-by strømforbrug, mens 47,1% smider mindre mad ud og 38% tager kortere bade. Kun 8% har valgt at tage kollektiv trafik for at nedbringe deres egen klimagasudledning, 11,7% går efter genbrugsvarer, og 13,4% køber færre varige forbrugsgoder (Figur 16).

Ser man på hvad danskerne forventer at gøre i fremtiden, er det ligeledes elsparepærer og A+ mærkede hårde hvidevarer der har højeste prioritet med henholdsvis 54,1% og 61,7%. Det er interessant at bemærke at kun 26,4% af danskerne agter at sætte ind over for madspild, mens det lader til, at flere i fremtiden vil gøre noget ved isolering af deres bolig (Figur 16).

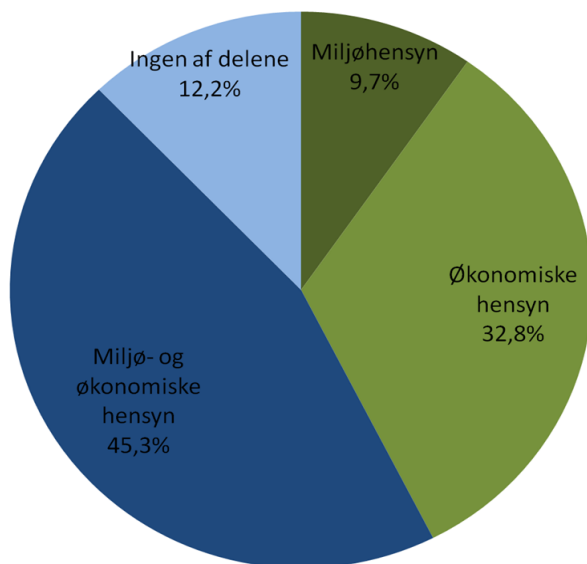
Det er de færreste, nemlig 9,7%, der tager konkrete initiativer ud fra udelukkende miljømæssige hensyn. 32,8%, eller mere end tre gange så mange, tager initiativer af økonomiske hensyn, mens en kombination af miljø- og økonomiske hensyn synes at være mest motiverende for danskerne når det handler om selv at gøre noget (Figur 17).

Figur 15: Er danskerne villige til at ændre livsstil?

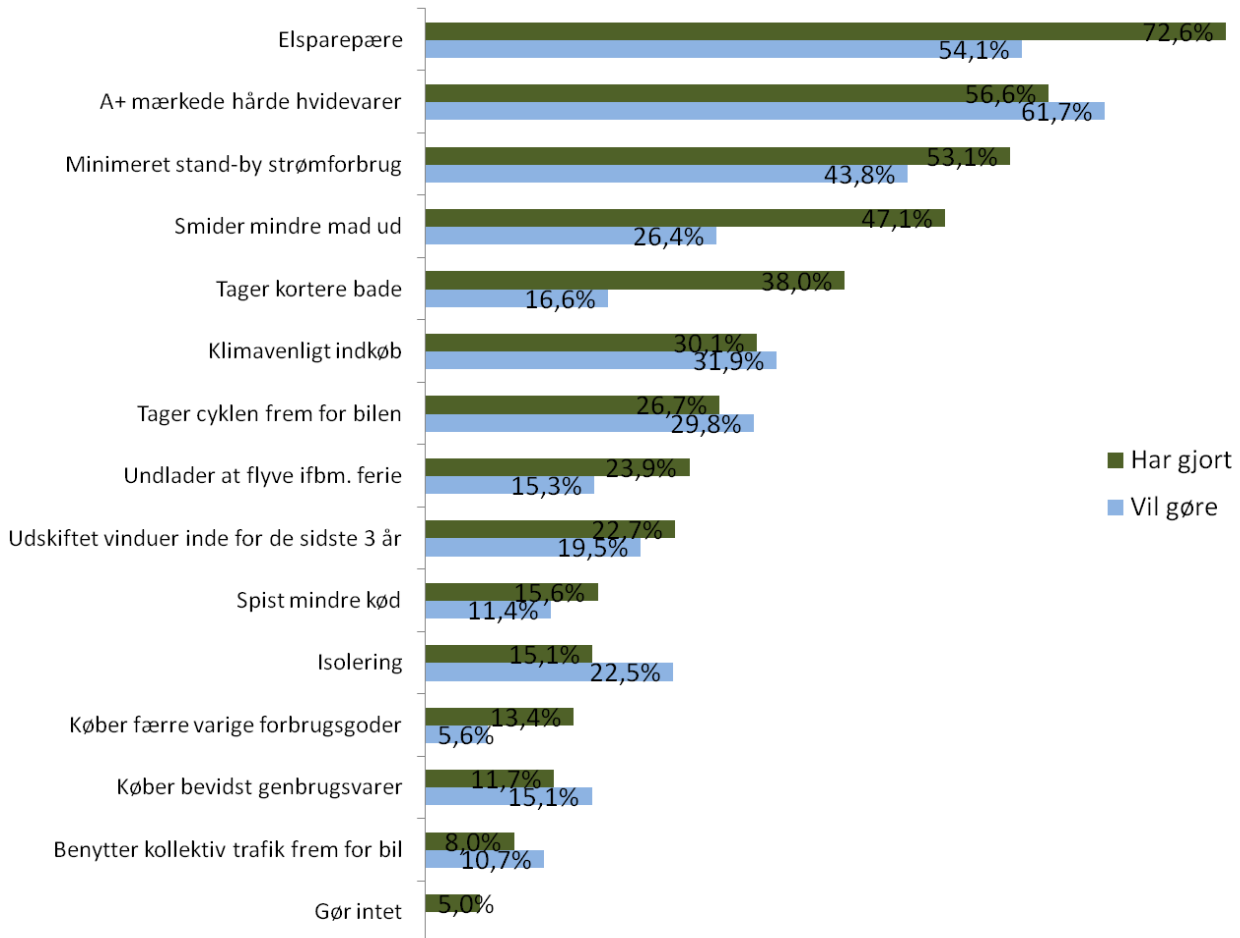
På spørgsmålet: "Vil du gerne aktivt ændre din livsstil for at udlede mindre klimagas?"

Figur 17: Hvad motiverer befolkningen?

På spørgsmålet: "Hvis du har efterisoleret din bolig, købt lavenergi hvidvarer, undgår brug af standby strøm m.v., hvad er da den primære årsag?"

Figur 16: Hvad gør danskerne, og hvad vil danskerne gøre i fremtiden?

På spørgsmålene: "Har du gjort/gør du noget for at nedsætte din egen klimagasudledning?" og "Hvis du skal vælge minimum 1 af nedenstående tiltag til reduktion af klimagasudledning, hvad vil du så helst? -Vælg maks. 5 svar"